םג א ב מיי׳ פי״ב מהל׳

א) לקמן קכה: ודף קמב:,
ב) [חולין טו.], ג) לעיל עה.
קג. קיא: קיא. קלג. [קמג.]
בילה לו. סוכה לג: כחובות ו.

בכורות כה., ד) [קידושין לג. וש"כ], ד) יומא ח. פח. [מס'

סופרים פ"ה הלי"בו. ו) לוויל

כא, זבחים לה, ה) [ועי תוס' עירובין כג: ובבילה ח. וכתובות ג: וב"מ לג. שבועות

מה: ד"ה אי הכיו.

תורה אור השלם

1 ונתצתם את מזבחתם

ואפרינים את מגדכים לאפרינים את מגדכים לאפרינים לאפרינים לאפרינים לאפרינים לאפרינים לאפרינים את מגדכים את מגדינים את

המקום ההוא: דברים יב ג

ַנְהָּלְּקוּם נַחְּוּאָג דובּוּיסיבּג 2 נְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיְיָּוְ אֱלֹהֶיךְּ לֹא תִעְשָּׁה כָל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךְּ וּבִתֶּךְ

הגהות הב"ח

(ל) גם' כנגל המדורה:

גליון הש"ם

נדה דף מו ע"ב תום' ד"ה אם סמוך: שם דמנה ידיה עלויה. עי' נתרומת הדשן

סימן י:

וגרך אשר בשעריך:

וַאַמֶּתְרְ וֹבְהֶמְתֶּרְ

שבת הלכה ו סמג לאויו סה טוש"ע או"ח סימן רעו סעיף ג: סעיף ג מיי שם פ"ה הלי יו מוש"ע שם ס"ל: םה ד מיי׳ שם טוש״ע שם

סעיף ב: סעיף ב: סוד ה ו מיי פ"ו מהלי יסודי התורה הלי ו סמג עשין ג: בו ז מיי׳ פ״ב מהלכות מקואות הלכה ב סמג לאוין קיא טוש״ע יו״ד סימן קצח סעיף טו: יומיי פ"ו מהל' יסודי

התורה הל"ו:

מוסף רש"י

בפסיק רישיה ולא ימות. באומר אחמוך ראש בהמה זו בשבת ואינו רוצה שתמות, וו בשכת וחיכו רוסט שתנחת, דכיון דחי הפשר שלח תמות כמתכוין חשיב ליה, וכי אמרינן דבר שאין מתכוין כנוו היכי שאפשר ליה בלא איסור, כגון גורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא מטה כסח וספסנ ובנבד שנח יתכוין לעשות חריץ, ואע"ג דאיכא למיחש דילמא עביד חרין, כיון דלא מתכוין להכי חרץ, כיון דנה מתפריון נהכי הלפשר לניוריה בלח חריץ, כי עביד נמי חריץ דהוי מלאכה גמורה לח מיחייב, אבל היכי דודאי עביד מודה מבל היכי דודאי עביד מודה שלח ימתקנו, אאר ירחוץ. את השת ואבדתה את שתה לת השם התצימה לת שמה (דברים יב) וסמיך ליה לת תעשו כן וגר' (יומא ח.). טבילה של מצוה. טבילה טהרה שהטילה הכתוב עליו, כורך עליו גמי. להגין עליו

רב נסים גאון

מאי טעמא לייט עלה רב אי נימא דרב סבר לה כר׳ יהודה. תמצא בירורו בפ׳ במה מדליקין ולעיל דף כבן רב אמר אין הלכה כר׳ שמעון בגרירה, מכלל דכר׳ מתכוין, ובסוף פ' שמונה י . שרצים ולנויל דף קיאז ובפרק (הלכה) אמרו אמר רב הלכה כר' יהודה. ורב חייא בר אבין מתני לה בלא גברי רב אמר הלכה כר' יהודה ושמואל אמר הלכה כר' שמעון, ותניא כוותיה בכנורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לד) הרי מיכן למדנו שרב סבר דבר שאין

רבינו חננאל

מתכויז אסור כר' יהודה.

יאתינן לאוקומיה לרב יהודה כר׳ שמעון בן ננס יהודה כו שמעון בן ננס ולא קם, דר' שמעון בן ננס לא קאמר אלא מפני שהוא מחרך, הא גרמא בידים לא . קאמר. אלא קם רב יהודה קאמר. אלא קם רב יהודה כרבנן דתנן עושין מחיצה בכל הכלים בין מליאין בין ריקנין דשרו גרם כיבוי, ור' יוטי אוסר גרם כיבוי. והלכה כרבנן ורב יהודה. גר שעל נבי טבלא. איתא דאוקמא . דרי ד' יואי רשכח וד שטל לנר שהיא מוקצה מחמת איסור ואסור לטלטוליה. איסור ואסור לטלטוניות: ודתנא תנא קמיה דרב ולייט עלה רב, היכא דידע שבודאי כשפותח ונועל יכבה הנר מפני שהדלת נוגעת בו מכבתו שאסור, דבהא אפילו ר״ש מודה ודמי לדפסיק רישיה ולא ימות, אבל אי גרם בעלמא

גרם ביבוי מי אמר. וא״ת הא קתני מתני׳ בין מלאים בין ריקנים ומאי רבותא איכא טפי במלאים מבריקנים אי לאו דמיירי בדרכן להשתברא וי"ל דס"ד דמיירי בכלים שאין דרכן להשתבר וקמ"ל דלא גזרינן אטו כלים שדרכן להשתבר:

מנער את המכלא והיא נופלת הוא דאמר כר' שמעון בן נגם אימר דאמר ואם כבתה כבתה. אומר ר"י דמיירי דליכא שמן בנר דאי רבי שמעון בן ננם מפני שהוא מחרך גרם איכא שמן בנר חייב שהרי שופך כיבוי מי אמר אין מדקתני סיפא רבי יוםי ממנו והוי כמסתפק ממנוב דחייב אוסר בכלי חרם חדשים מלאים מים שאינן משום מכבה כדאמר בפ"ב דבינה יכולים לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין (דף כב:) ובירושלמי מוקי לה בנר את הדליקה מכלל דתנא קמא שרי ת"ר "נר שכבה ולא קתני בהך ברייתא ואם כבתה כבתה ואתא לאשמעינן היתר שעל גבי מבלא מנער את המבלא והיא נופלת ואם כבתה כבתה אמרי דבי רבי טלטול ע"י ניעור לר' יהודה דאסר טלטול™ בנר שכבה אי נמי אפילו ינאי בלא שנו אלא בשוכח אבל במניח לר"ש ובנר גדול כגון קערה ועששית נעשה בסים לדבר האסור תנא גר שאחורי דמודה ר"ש כדאמר בפרק [כירה] הדלת פותח ונועל כדרכו ואם כבתה כבתה (דף מד.) או כשיש אפר וגחלת אלא יליים עלה רב אמר ליה רבינא לרב אחא שכנה השלהנתה: פותח ונועד בריה דרבא ואמרי לה רב אחא בריה דרבא בדרבו. וֹחְע״פ שע״י כן מתנדנד הנר לרב אשי מאי מעמא ליים עלה רב אילימא ומתרחק השמן מן השלהבת או משום דרב סבר לה כרבי יהודה ותנא קתני מתקרב והוי מכבה או מבעיר אבל לה כר' שמעון משום דרב סבר לה אין לפרש משום כיבוי דרוח דאחורי יהודה כל דתני כר' שמעון מילט ליים הדלת ליכא רוח ועוד דא"כ הוה ליה ליה אמר ליה בהא אפילו ר' שמעון מודה למימר פותח אדם דלת כנגד הנר כדקאמר בסמוך כנגד המדורה ועוד מודה מביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה דתינה פותה נועל מאי איסורא איכא רבי שמעון בפסיק רישיה ולא ימות אמר אלא כדפרישית ואי לאו משום כיבוי רב יהודה פותח אדם דלת כנגד (6) מדורה והבערה משום טלטול אין לאסור בשבת סדליים עלה אביי במאי עסקינן דבנעילת דלת לא חשיב טלטול וגם אילימא ברוח מצויה מאי מעמיה דמאן לא הוי בסים לדבר האסור דבית דאסר אי ברוח שאינה מצויה מאי מעמא חשוב הוא ובטל אגב בית אי נמי נשכח דלא הוי נסיס: מר סבר דמאן דשרי לעולם ברוח מצויה מר סבר גזריגן. הלכך לריך ליזהר שלא לפתוח גזרינן ומר סבר לא גזרינן: עושין מחיצה הדלת לפני המדורה אפילו ברוח כו': למימרא דרבגן סברי גרם כבוי מותר מצויה דהא לייט עלה אביי דהוי ור' יוסי סבר גרם כבוי אסור והא איפכא בתראה והנ"מ כשהמדורה הלת שמעינן להו דתניא עושין מחיצה בכלים קרובה אלל הדלת: והא איפבא ריקנין ובמלאין שאין דרכן להשתבר ואלו שמעינן להו. לאו דווקא איפכא דר׳ מלאין שאין דרכן להשתבר כלי מתכות יוסי דברייתא הוי כמו מתני' דאסר רבי יוםי אומר אף כלי כפר שיחין וכלי דרכו להשתבר אלא היינו איפכא כפר חנניה אין דרכן להשתבר וכי תימא דבמתניתין מחמיר ר' יוסי טפי מדרבנן ובברייתה מיקל טפי: איפוך מתני' ורבי יוםי דברייתא לדבריהם ובי תימא איפוך מתני' כו'. קאמר ומי מצית אפכת לה והאמר רבה וא"ת מ"מ תקשה דבמתני" בר תחליפא משמיה דרב מאן תנא גרם לא אסרי רבנן אלא חרס חדש כבוי אסור ר' יוסי אלא לעולם לא תיפוך ובברייתא אסרי אפי׳ ישן מדנקט

דילמא מישתלי ושקיל ליה לידיה: טבילה וברייתא כולה ר' יוםי היא וחסורי מחסרא והכי קתני עושין מחיצה בכלים ריקנין ובמלאים שאין דרכן להשתבר ואלו הן כלים שאין דרכן להשתבר כלי מתכות וכלי כפר שיחין וכלי כפר חנגיה גמי אין דרכן להשתבר שר' יוםי אומר אף כלי כפר שיחין וכלי כפר חגניה אין דרכן להשתבר ורמי דרבגן אדרבגן ורמי דרבי יוסי אדרבי יוםי ידתניא החרי שהיה שם כתוב לו על בשרו יהרי זה לא ירחוץ ולא יסוך ולא יעמוד במקום המינופת ינזדמנה לו מבילה של מצוה כורך עליה גמי ויורד ומובל רבי יוסי אומר לעולם יורד ומובל כדרכו ובלבד שלא ישפשף שאני התם דאמר קרא יואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשון כן לה' אלהיכם עשייה הוא דאסור גרמא שרי אי הכי הכא נמי כתיב ילא תעשה [כל] מלאכה עשייה הוא דאסור גרמא שרי ימתוך שאדם בהול על ממונו אי שרית ליה אתי לכבויי אי הכי קשיא דרבנן אדרבנן ומה התם דאדם בהול על ממונו שרי הכא לא כל שכן ותסברא האי גמי היכי דמי אי דמיהדק קא הוי חציצה אי לא מיהדק עיילי ביה מיא חציצה תיפוק ליה משום דיו בלחה ״דתניא יהדם והדיו הדבש והחלב יבשין חוצצין לחים אין חוצצין מכל מקום קשיא אלא אמר רבא בר רב שילא היינו מעמייהו דרבנן דקסברי אסור לעמוד בפני השם ערום מכלל דר"י סבר מותר לעמוד בפני השם ערום דמנח ידיה עילויה לרכנן גמי •דמנח ידיה עילויה זימנין דמשתלי

ושקיל ליה לר' יוםי גמי זימנין דמשתלי ושקיל ליה אלא אי דאיכא גמי ה"ג הב"ע לאהדורי אגמי רבגן סברי מבילה

גבו' הוא דאמר כר"ש. דשרי לעכובי דליקה בעור גדי: גרם כיבוי. כי האי גוונא כשמגיע למים הוא כבה: מי אמר. דילמא הא דקתני במתני׳ ועושין מחילה בכל הכלים לאו בחדשים המתבקעים האמר: נר. דולה הרוישיי"ל: אלא בשכח. דשכחו

מבעוד יום על הטבלא שלא מדעת: אבל מניה נעשית. טבלה בסיס לדבר האסור ואסור לטלטלה כדי לנערה: לייט עליה. על כל המורין כן: כר' יהודה. דאמר דבר שאין מתכוין אסור: נפסיק רישיה. והכא נמי הרוח מכבהו: לנגד המדורה. ואע"פ שרוח מנשבת ומבעיר האור: מאי טעמא דמאן דאסר. אין דרך להבעיר ברוח מלויה ולא פסיק רישיה ולא ימות הוא: אף כלי כפר שיחין. חרם העשוי מאותו עפר חזק הוא ואין משתבר. אלמא לר׳ יוסי בגרם כבוי טפי מיקל מדרבנן: וכי מימה היפוך מתני'. ותני ברישה דברי ר' יוסי וחכמים הוסרין בכלי חרס חדשים כו': **ור' יוסי** דברייתא. דמשמע דבהנהו דפקעי מודה דהא כפר שיחין וכפר חנניה הוא דקשרי: לדבריהם האמר להו. לדידי כל הכלים שרו דגרם כבוי מותר אלא לדידכו נהי דאסריתו גרם כבוי אודו לי מיהת דבהני אפילו גרם ליכא: כורך עליו גמי. קס"ד השתח כדי שלח ימחק חת השם במים. אלמא לרבנן גרם מחק אסור ולר' יוסי שרי: ובלבד שלא ישפשף. דהוי מוחק בידים: ותסברת. דהכת גמי דחלרכוה רבנן משום שלא ימחק הוא: האי גמי היכי דמי. להגין עליו: אי דמיהדק. שלא יכנסו בו מים וימחק הוי חלילה: ואי דלא מיהדק. לבשרו: עיילי ביה מיא. ואינו מגין מלמחוק: סיפוק ליה דמשום דיו. בלא גמי נמי חייך דיו. ומשני בלחה: מכל מקום קשית. גמי לרבנן למה להו: מכלל דלר' יוסי כו'. בתמיה והא כתיב לא יראה בך ערות דבר (דברים כנו: אלא אי איכא גמי הכי נמי. דמודה ר' יוסי דלריך לכרוך עליו גמי

לעזי רש"י קרוישיי"ל [קרוישו"ל].

מוסף תוספות

חיישינן למה שמתבקעים. סרא״ש. ב. בשעה מוס' הלס"ם. ב. בשעה שהוא דולק. מוס' הלס"ש. ג. והכי תני התם: 'נר שהיה מונח ע"ג הטבלא, מסלק את הטבלא והנר נופל' וכו' תני שמואל בר אבא קמי׳ דרבי יוחנן 'תום ה. ואתא לאשמועינן שמותר לטלטל ואם כבתה כבתה. הגחלת הרא"ש. ו. כגון שהנר תקוע הרח"ש, ח. אי משום רוח. מום׳ הרא״ש.

ידיו עליו

ולא סגי ליה לאנוחי

רבינו חננאל (המשך) יוסי מתיר בכלים מליאין מים, כגון כלי מתכות וכלי מים, כגון כלי מתכות וכלי כפר חנניה וכפר שיחין שחרש שלהן חזק ואינן מתבקעין באור. ואע״פ , י (שאין) [ש]גרם כיבוי אסור, . כגוז הני שרי. ור׳ יוסי דשרי כגון הני שרי היוטיו שור גרם מחיקת שם, משום דאמר לך התם עשייה אסור גרמא שרי רבנן, בשבת גרמא כמו מלאכת מחשבת היא ואסור. ואע"ג דכתיב לא מעשה כל מלאכה. וכל אדם בהול על ממונו, אי שרית ליה אתי לכבויי. תוב בגרם כיבוי. ואקשינן עלה האי גמי לח היכי דמי.

מוה ק, פייר, ידי מא הנסקי לשם רא מוהי גמי הרקש שכחום צל בשוח מייר. לה אימו קא הק טיא, הוג הקטינן להיהודפוק ליה דדיו גופיה שהשם כתורב ב שהוצי, הפקנין הריבי בדיו לחה שאינה הוצאר, דתניה הדמ והדיו והדבש והחלב יבישין הוצצין השם אסור, דכל גרמא שרי, והכא משום דאטור לעמוד בפני השם ערום מצריכי גמי לח, וכיון דלא צריך אלא לכטויי השם וממילא ידעינן שאין מהדף הגמי, ולא איכפת ליה אי עיילי מיא דלא חייש לגרם מחיקה. ואקשינן זכ ר׳ יוסי מתיר לעמוד בפני השם. ושנינן לר׳ יוסי מכסהו לשם בירו ויטבול. אי הכי לרבנן נמי ניכסייה בדירה. ונדחה זה המיוק, והקקינן לדביר הכל אסור לעמוד בפני השם ערום, ואי איכא גמי וכיוצא בו לכרוך על השם ולטבול בזמניה, דכ״ע דכריך, כי פליגי היכא דליכא מידי מצוי וצריך להדורי ולאתויי,

יחשיב ליה כמבעיר את האש. ואי רוח שאינה מצויה היא, והוא שמניף ומושבה לא פליגי דאסיר, כי פליגי ברוח מצויה, מר סבר גזרינן ברוח מצויה אטו רוח שאינה מצויה, ומר סבר לא גזרינן. והילכתא כאביי, דקאמרינן בגמרא דהכונס צאן לדיר בנזיקין המלבה ואין . בליבויו כדי ללבותה פטור. ואקשינו אמאי פטור. ליהוי כי זורה ורוח מסייעתו. ואמרינו בה כמה טעמי. סימו ברו״ש. אתר אביי כגוו בי בהי כל ידרותו שמורה האקש כן תנוא שמה ידרות ידרות הידרות של הידרות בי בהי בהידרותו שמורה הידרות שליבה ביתר שליבה מצד זה וליבתה הידרות מצד אחר. רבא אמר כגון שליבה ברוח מצויה וליבתו הרוח שאינה מצויה. רב זירא אמר דצמה צמירי, רב אשי אמר היכא אמרינן זורה ורוח מסייעתו לעניין שבת דמלאכת מחשבת אסרה תורה, אבל הכא גרמא בעלמא היא וגרמא בנוקין פטור. ש״מ דכיון דמשוי אורחא אפילו לרוח מצויה ללבות ומחשב לבו אסור בשבת דהיינו מלאכת מחשבת. סוגיא דשמעתא דר׳

כלי מתכות וי"ל דנקט בברייתא כלי

מתכות משום דאין חילוק בהם בין

חדשים לישנים וה"ה כלי חרם ישן: והאמר רבה בו'. ואם תאמר

דטפי אית לן לאפוכה ממתני׳

והוי אתי נמי שפיר הא דרבה בר תחליפא ונימא דרבנן לדברי ר'

יוסי קאמרי ואינהו שרי אף בכלי

חרם חדש וי"ל דהתלמוד לא קאמר

אלא דאפילו מפיך מתני׳ לא אתי

שפיר אלא על כרחיך ברייתא אית

לן לתרוצי וכיון דאתינא להכי לא צריך

להפוכה אלא למימר חסורי מיחסרא:

אי הכי קשה דרבגן אדרבגן. בלאו הכי הוה קשיא דרבנן

אדרבנן אלא משום דהשתא פריך

מכ"ש קאמר אי הכיש:

ואמאי לא מפיך ברייתא